

Dosarul nr. 2ra-2208/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Buiucani (jud. P. Harmaniuc)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

21 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Ala Cobăneanu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de
Ministerul Justiției al Republicii Moldova

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Tatianei Panova împotriva
Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării
dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești, stabilirea în
mod repetat a unui termen de executare și repararea prejudiciului moral

împotriva deciziei din 27 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și
menținută hotărârea 22 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, prin
care a fost admisă acțiunea parțial

constată:

La 10 ianuarie 2018, Tatiana Panova a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Primăria
mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc Igor
Doroftei cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen
rezonabil a hotărârilor judecătorești, stabilirea în mod repetat a unui termen de
executare și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că Judecătoria Centru mun. Chișinău, în
temeiul hotărârii nr. 403/2001 din 19 februarie 2001, a obligat Primăria
mun. Chișinău să-i repartizeze ei și membrilor familiei sale spațiu locativ, conform
legislației în vigoare.

Titlul executoriu nr. 403/2001 din 19 februarie 2001 eliberat de Judecătoria
Centru mun. Chișinău a fost pus în executare la Oficiul de Executare sect. Centru
mun. Chișinău, iar în prezent se află în procedură la executorul judecătoresc Igor
Doroftei.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia nr. 2r-12049/06 din 28 septembrie 2006, a admis recursul ei, adoptând o nouă hotărâre prin care a stabilit Primăriei mun. Chișinău și Oficiului de Executare sect. Centru mun. Chișinău un termen fix de executare a hotărârii judecătorești din 19 februarie 2001 privind asigurarea familiei Tatiane Panova cu spațiu locativ, până la 31 decembrie 2006.

Toate documentele necesare pentru acordarea spațiului locativ au fost prezentate Primăriei mun. Chișinău și se află în Direcția comunal locativă a Primăriei mun. Chișinău, însă până în prezent ambele hotărâri judecătorești definitive și irevocabile nu sunt executate în modul stabilit.

Ca urmare, dânsa s-a adresat la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care la 13 iulie 2010 a pronunțat hotărârea în cauza Panov vs Moldova (cererea nr. 37811/04), prin care a fost recunoscută violarea art. 6 § 1 și art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO.

În consecință, Republica Moldova a fost condamnată, penalizată pecuniar și obligată să execute hotărârea instanței naționale în termen de 3 luni.

Ministerul Finanțelor al RM, prin ordinul de plată nr. 193 din 27 decembrie 2010, a executat hotărârea CEDO în partea achitării prejudiciului adjudecat în mărime de 4000 de euro.

A relatat că Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, prin hotărârea nr. 2-13473/2012 din 03 decembrie 2013, a admis acțiunea parțial, a constatat încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001, a deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 2r-12049/06 din 28 septembrie 2006 și a hotărârii CEDO din 13 iulie 2010 în cauza Panov vs Moldova (cererea nr.37811/04), a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul ei suma de 10000 de lei, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001, a deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 2r-12049/06 din 28 septembrie 2006 și a hotărârii CEDO din 13 iulie 2010 în cauza Panov vs Moldova (cererea nr.37811/04). În rest, a fost respinsă acțiunea.

Prin decizia din 04 iunie 2014 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor al RM, casată hotărârea din 03 decembrie 2013 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău în partea constatării încălcării dreptului la executarea în termen a hotărârii din 13 iulie 2010 a Curții Europene pentru Drepturile Omului și pronunțată în această parte o nouă hotărâre prin care capătul respectiv de cerere a fost respins ca neîntemeiat. În rest, hotărârea primei instanței a fost menținută.

Iar prin încheierea din 30 octombrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Ministerului Finanțelor al RM.

A remarcat că în perioada 2001-2012, Primăria mun. Chișinău a avut mai multe posibilități reale de a executa hotărârea nr. 403/2001 din 19 februarie 2001 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău și să-i repartizeze spațiu locativ, conform legislației în vigoare, în mai multe blocuri locative din mun. Chișinău.

În perioada raportată, Primăria mun. Chișinău a dat în exploatare și a repartizat mai multe blocuri locative, inclusiv blocurile locative din mun. XXXXX strada XXXXX și XXXXX.

Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale prin raportul-expres de expertiză a construcțiilor nr. 01-260/8 din 16 octombrie 2009 a reconfirmat starea extrem de avariată a apartamentului nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX, iar prin scrisoarea nr. P-19/09 din 19 octombrie 2009 adresată Consiliului municipal Chișinău a intervenit cu rugămintea privind examinarea în cadrul comisiei pentru selectarea beneficiarilor de apartamente în regim de chirie pentru păturile socialmente vulnerabile în blocul locativ din str. XXXXX mun. XXXXX, situația locativă a familiei Tatiane Panova, domiciliată în apartamentul nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX, starea apartamentului fiind considerată avariată.

Astfel, Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului municipal Chișinău prin nota informativă nr. 1104-1 din 14 ianuarie 2010 cu privire la hotărârile de judecată definitive și irevocabile și sechestrul aplicat pe blocul locativ nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX adresată Primarului General al municipiului Chișinău, a solicitat acestuia din urmă asigurarea cu spațiu locativ a persoanelor care au apelat la CEDO în baza hotărârilor judecătorești și anume, Tatiana Panova - 2 camere.

A evidențiat că prin cererile nr. P-10407/10 din 25 octombrie 2010, nr. P-1050/2/11 din 15 noiembrie 2011 adresate Primarului General al municipiului Chișinău dânsa a solicitat executarea în regim de urgență a Titlului executoriu nr. 403/2001 din 19 februarie 2001 eliberat de Judecătoria Centru mun. Chișinău, a hotărârii CEDO din 13 iulie 2010 în partea asigurării familiei sale cu spațiu locativ conform legislației în vigoare în blocul locativ din str. XXXXX mun. XXXXX.

Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului mun. Chișinău prin scrisoarea nr. P-2106/1/11 din 08 decembrie 2011 a informat-o despre faptul că au fost aplicate sechestrul pe apartamentele situate în blocul locativ din str. XXXXX mun. XXXXX de către executorii judecătorești, la cererea creditorilor urmăritori, în scopul asigurării executării documentelor executorii emise în baza hotărârilor de judecată definitive și irevocabile, potrivit cărora Consiliul municipal Chișinău a fost obligat să asigure cu spațiu locativ diverse categorii de persoane.

De asemenea, a fost informată că prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 12/28 din 27 noiembrie 2009 a fost constituită comisia de lucru pentru examinarea dosarelor persoanelor social - vulnerabile care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor locative, cu selectarea beneficiarilor de locuințe sociale în blocul situat pe str. XXXXX mun. XXXXX.

A precizat că în scopul executării Titlului executoriu nr. 403/2001 din 19 februarie 2001 eliberat de Judecătoria Centru mun. Chișinău, executorul judecătoresc Oleg Ungureanu, la cererea ei a emis în anul 2009 o încheiere de aplicare a sechestrului pe un apartament din blocul locativ din str. XXXXX mun. XXXXX.

A mai notat că prin cererile nr. 3604 din 26 octombrie 2010, nr. P2802/11 din 16 noiembrie 2011 adresate Ministerului Justiției al RM, dânsa a solicitat

executarea în regim de urgență a Titlului executoriu nr. 403/2001 din 19 februarie 2001 eliberat de Judecătoria Centru mun. Chișinău și a hotărârii CEDO din 13 iulie 2010 în partea asigurării familiei sale cu spațiu locativ conform legislației în vigoare în blocul locativ din str. XXXXX mun. XXXXX.

Ministerul Justiției al RM, Direcția Agent Governamental prin scrisoarea de răspuns nr. 06/29 din 10 ianuarie 2012 a informat-o pe marginea cererilor adresate către autoritatea administrativă vizată, privind executarea Titlului executoriu nr. 403/2001 din 19 februarie 2001 eliberat de Judecătoria Centru mun. Chișinău.

A obiectat că Primăria mun. Chișinău, contrar prevederilor legislației în vigoare, în luna august 2012 a repartizat apartamentele din blocul locativ din str. XXXXX mun. XXXXX și a lăsat fără examinare materialele familiei ei privind asigurarea cu spațiu locativ.

Ministerul Justiției al RM, prin scrisoarea nr. 04/2201 din 5 februarie 2016, a informat-o despre rezultatul executării la moment a hotărârii Judecătoria Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001 și a deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 2r-12049/06 din 28 septembrie 2006, menționând că s-a adresat cu demers către Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău în vederea întreprinderii tuturor măsurilor prevăzute de lege întru executarea documentului executoriu.

A accentuat că Primăria mun. Chișinău încălcând flagrant dispozițiile art. 120 din Constituția RM, art. 16 CPC, nu execută până în prezent hotărârea Judecătoria Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001 și decizia Curții de Apel Chișinău nr. 2r-12049/06 din 28 septembrie 2006.

A remarcat că neexecutarea de către Primăria mun. Chișinău în perioada 1 ianuarie 2014 - 1 ianuarie 2018 a hotărârilor judecătorești menționate, reprezintă lipsă de respect față de actul justiție, ca urmare, îi creează o stare de frustrare, deznădejde și prejudicii morale considerabile.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 15, 16, 20, 52, 53, 55, 120 din Constituția RM, Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 4, 5, 12, 19, 22, 56, 57, 58, 61, 85, 238-241 CPC.

A solicitat admitere acțiunii, constatarea pentru perioada 1 ianuarie 2014 – 1 ianuarie 2018 a neexecutării hotărârii Judecătoria Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001, a deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 2r-12049/06 din 28 septembrie 2006, constatarea încălcării dreptului ei legitim la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoria Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001 și a deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 2r-12049/06 din 28 septembrie 2006, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul ei a sumei de 500000 de lei, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoria Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001 și a deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 2r-12049/06 din 28 septembrie 2006, stabilirea în mod repetat Primăriei mun. Chișinău un termen fix de 3 luni pentru executarea hotărârii Judecătoria

Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001, obligarea Primăriei mun. Chișinău să execute în termen de 3 luni hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001.

Prin hotărârea 22 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost constatat încălcat, pentru perioada începând cu data de 04 iunie 2014 până la 01 ianuarie 2018, dreptul Tatianei Panova la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001, precum și a hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 2r-12049/06 din 28 septembrie 2006.

A fost încasată de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul Tatianei Panova suma de 20000 de lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001, precum și a hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 2r-12049/06 din 28 septembrie 2006.

În rest, acțiunea cu privire la compensarea prejudiciului moral în partea în care excede suma de 20000 de lei, precum și în partea stabilirii în mod repetat și obligării Primăriei mun. Chișinău să execute în termen de 3 luni hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău nr. 403/2001 din 19 februarie 2001, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 27 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al RM și menținută hotărârea primei instanțe.

La 9 august 2018, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de a fi casată/modificată, deoarece instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului material și moral.

A remarcat că sunt nejustificate concluziile primei instanțe de încasare a prejudiciului, deoarece hotărârea a cărei neexecutare se invocă obligă administrația publică locală să acorde spațiu locativ în posesie și folosință și nicidecum în proprietate privată.

Astfel, ultimul act de dispoziție a instanței de judecată este încheierea din 30 octombrie 2014 a Curții Supreme de Justiție și încheierea din 28 octombrie 2015 din a Curții Supreme de Justiție, prin urmare, termenul de neexecutare urmează a fi calculat din 28 octombrie 2015.

În astfel de circumstanțe, prima instanță și instanța de apel a admis repetat încasarea prejudiciului (04 iunie 2014 - 01 ianuarie 2018), or, acesta reprezintă aceiași perioadă, fapt inadmisibil pentru justa soluționare a pricinii și a constituirii unui precedent judiciar pe acesta categorie de cauze.

Referitor la încasarea sumei de 20000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat în urma încălcării termenului rezonabil de executare a hotărârii

judecătorești, a evidențiat că prima instanță neîntemeiat a dispus încasarea din contul bugetului de stat a acestui prejudiciu, în condițiile în care pricina nu a fost examinată sub toate aspectele, fiind dată o apreciere incorectă a probelor prezentate.

Or, instanța de apel nu a apreciat obiectiv și în detaliu raportul motivat prezentat de către executorul judecătoresc, din care rezultă cert că tergiversarea executării documentului executoriu vizat nu poate fi imputată nemijlocit acestuia.

În acest context, a menționat că conduita autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești (a executorilor judecătorești) este una conformă cu legislația în vigoare și nu relevă indicii privind lipsa de diligență.

Astfel, instanța de apel la adoptarea deciziei recurate nu a ținut cont de cerința fundamental față de despăgubirea prejudiciului moral, care constă în faptul că la determinarea despăgubirilor care acordă o satisfacție echitabilă părții în proces, obligatoriu se vor lua în considerare toate circumstanțele relevante ale pricinii.

A remarcat că instanța de apel a apreciat arbitrar poziția participanților procesului și nu a luat în considerație circumstanțele de drept invocate de Ministerul Justiției al RM și anume, art. 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

La 29 octombrie 2018, Tatiana Panova a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, solicitând respingerea acestuia ca fiind inadmisibil, menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 9 august 2018 împotriva deciziei din 27 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronată, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției al RM ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Ala Cobăneanu